

ХРИСТО БОТЕВ
РЕВОЛЮЦИЯ НАРОДНА,
НЕЗАБАВНА, ОТЧАЯНА

Част 0 от „Вестник „Знаме““

chitanka.info

Букурещ, 26 юли

В последните бройове на вестникът си ние бяхме пристъпили да разгледаме течението на нашият политически въпрос и да покажем на читателите си, че единственият изход из това грозно положение, в което се намира народът, е революцията, и то революция народна, незабавна, отчаяна; революция, която да изчисти Балканският полуостров не само от турците, които ни считат за стока и за добитъци, но и от сичко онова, което може да вреди на истинните наши стремления за пълна и абсолютна човеческа свобода.

За да покажем, че тая революция е вече на вратата и че тя трябва да се посрещне от секи патриот като някакво си откровение, ние поддържаме, че българският народ е бил сякога готов да се реши на тоя велик подвиг — само [че] тие, които са водили неговите дела, не са могли да свържат неговите сили наедно, не са могли да създадат пълна и необходима революционна организация и не са умели да се ползват от обстоятелствата. Едни са мислили, че само с инсурекционни^[1] чети ние ще да можеме да принудим Турция да ни даде някакви си правдини; други са мислили да придобият това чрез дипломатически сълзи и коленопреклония, а трети са се старали да поведат народът на касапница без никаква вънкашна помощ и без никакви чети, а само с неговите сопи, коси и топори — и сичките, после техните несполуки, са се разочаровали и са дохождали до заключение, че народът не е готов, че народът не желае да бъде свободен и че дълго време трябва да се чака, дорде се той образова и дорде до съзнание какво нему не достига, за да бъде народ. Хероите на тия убеждения са пред очите ни и тям ние искаме да посветиме своето обозрение и да им докажем, че петстотингодишният турски роб е в състояние вече сам да реши своята съдба и своето бъдеще. Но днес ние прекъсваме това обозрение. В тая глуха нощ, в която ние брояхме дните на нашата безконечна страстна неделя, на северозапад от нас, в Отецеството на Лука Вукаловича, угнетените наши братя херцеговинци вдигнаха знамето на свободата и без никаква вънкашна помощ излязат на борба против нашият общ тиранин.

Кое южнославянско сърце няма да затупа при тоя сигнал на революцията? Кой юнак няма да засучи мустакът си и да се хване за своят ръждясал ятаган? Кой българин, кой патриотин няма да се

замисли и да попита себе си: „Какво трябва ние да правиме?“ Не са се изминали бог-зна колко години от онова време, когато Лука Вукалович — некогото юнаците никога не са били повече от 5 хиляди и който в продължение на 5 години, по верни статистически сведения, е съсипал до 100 000 турци — викаше сичкият славянски юг на революционен пир и когато, освен синовете на Черна гора, никой други се не притече на помощ, никой не раздели силите на тиранинът, а напротив, Австрия открадна от въстаниците няколко топа и с това даде възможност на Дервиш паша да влезе в центърът на движението; Сърбия стоеше със сгърнати ръце и с идиотическо хладнокръвие гледаше на кървавите подвиги на своите братя; българският народ спеше и пъшкаше под петите на азиатските варвари; с една дума, не е отдавна онзи изгоден случай, когото ние, славяните, изпуснахме и оставихме азиатският звяр да стъпи изново и с по-тежка нога на гърдите на нашите братя херцеговинци.

Но минаха се 15 години; Турция с гигантски крачки е вървяла към своето политическо и финансово падение; Сърбия, Черна гора и България са се развили донейде както в умствено, така и в политическо отношение; Европа е успяла да изгуби и последната капка доверие към капъните на своето равновесие и ето съсипаната, необразованата, но юначна Херцеговина въстана изново и възелът на Восточният въпрос, това плашило за боязливите дипломати, се обтегна и достигна или до развързване, или до разсичане. Херцеговина се бие, Черна гора се е разпъплала по своите гори и тича на помощ, Сърбия е готова да турне своите сили на картата и да извика *va banque!* Албания се вълнува, Гърция е готова да обяви война, Румъния не ще да упати неутралитет... Има ли тука съмнение, че смъртта на Турция е вече над главата ѝ? Княз Милан оставя за няколко дена Сърбия и отива във Виена, княз Никола, княз Карол и цар Георги бързат да го пристигнат, и там, отдето се мислеше да е запален фитилът на въстанието — там „първият политик и дипломатин на восток“, генерал Игнатиев, чака „представителите“ на тия народи, които на основание на кулачното право са прави и законни наследници на умирающият босфорски деспот. Защо? Тука не е вече парижката конференция на Наполеона за запазването на *statu quo*-то, тука се хвърлят жребии връз империята на Османа, тука се решава съдбата на поробеният Балкански полуостров. Преди коронованият ареопаг да произнесе своята сентенция^[2], едни от

оракулите дават Херцеговина на Черна гора, Босна на Сърбия, Епир и Тесалия, и даже Албания — на Гърция; други делят орехът помежду си, а на децата дават черупките; трети съставляват някаква си Византийска империя, — и в сичките три случая избрисват Турция от картата на Европа. А назе, а 7-милионният български народ? Назе считат за стока, за стадо, а българският народ за неспособен да се радва на никаква свобода, на никаква самостоятелност. Чувате ли, господа дуалисти и просветители? Чуваш ли, нещастний български народе? Чувате ли вие, братия емигранти? Ако чувате, то помислете какво трябва да се прави. Турция е в несъстояние вече да ни даде никакви правдини и облекчения, защото тя няма вече право за съществуване, следователно дуализмът е мечта, утопия, безумие; Европа и политическите обстоятелства дават свобода и самостоятелност само на тогова, който сам може да я добие. Примерът е Херцеговина. Следователно, какво трябва да правиме? Да мълчимо? Да чакаме? Да оставиме българският народ на волята и на милостта на дипломацията? Това е безумно, безчестно и безчовечно до *pop plus ultra*. Тука се изисква протест, бунт, въстание, революция. — Но народът е неразвит, необразован, непригответен. — Лъже се тоя, който мисли така. Херцеговинците са много по-неразвити и много по-необразовани от нас, но това им не бърка да доведат Турция до пропад, да изведат Сърбия и Черна гора из апатия и да накарат дипломацията да пристъпи до решението на Восточният вопрос.

Българският народ е показал през сичкият свой робски живот, че в него има доста жизнени сили, за да води постоянна и упорита борба против своите притеснители, а от 1867 г. и досега революционният дух е покрил, като-речи, сичкото наше прекрасно Отечество. У нас не достигаше само едно: организация, която да свърже революционните сили на народът, да им даде направление и да им определи времето за избухване; но и на това е вече турнато доста добро и здраво основание. Следователно, народът е готов, обстоятелствата са благоприятни и по-добра помощ от тая, която ни оказа Херцеговина и която ще ни окажат Черна гора и Сърбия, е невъзможна и немислима. Ние не трябва да чакаме. Ако изпуснеме и тоя случай, то сме изгубени. Или сичкият товар на турското иго ще да се стовари на нашите гърбове, или ние ще да промениме тоя самар на друг, още по-срашен и още по-унизителен. Ние трябва да въстанеме и да дадеме край на

нашите гнуснави и безчовечни теглила, ние трябва да си видиме сметките с тиранинът, да помогнеме на Херцеговина и на себе си и да покажеме на дипломацията, че ние не сме скотове, не сме стока, а сме народ, способен да живее, да се развива. Помислете върху това, братя емигранти. Зданието на Османа пада, и пада връз нашият народ! Елате да отблъснем това падение в Азия, защото в противен случай името българин се изгубва от лицето на земята... Ние живееме в свободна земя и никой не може да ни запрети да изпълниме дългът си към своето Отечество. Няма власт над оная глава, която е готова да се одели от плещите си в името на совобадата и за благо на цялото човечество.

[1] въстанически ↑

[2] решение ↑

Издание:

Вестник „Знаме“, г. I, брой 23 от 27 юли 1875 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.